

[J. P. Nielsen.]

nydske Laanekasse. Nu formede det sig saaledes, at 3 000 sønderjydske Landbrugsejendomme, de, der havde været længst ude, og som havde haft en overordentlig stor løs Gæld og Vekselgæld, fik ombyttet denne Gæld med en 2den og 3die Prioritet dels gennem Hypoteklaanefonden og dels gennem den sønderjydske Laanekasse. Hypoteklaanefonden har i Øjeblikket saadant noget som 3 000 Laan i 2den Prioritet, og den sønderjydske Laanekasse har 2 600 Laan i 3die Prioritet og desuden 300 Laan, der staar mod Kaution i Landbrugsejendomme, og Forholdet var det, at med de gode Aar, der fulgte efter 1927, var man i Virkeligheden kommet i Orden dernede; der var ingen nævneværdig Laanetrang. Men saa kom Krisen, og derved kom en stor Del af dem i Vanskeligheder, der allerede i 1924 var overforgældede, og som ved Statens Hjælp var blevet reddet.

Hvorledes ser Forholdene nu ud nede hos os? I Forhold til det øvrige Land har vi haft flere Tvangsauktioner over Landbrugsejendomme i Sønderjylland. Vi har i de 9 Maaneder af Aaret haft 220 Tvangsauktioner over Landbrugsejendomme, det vil sige, at det vil blive omkring 2 pCt. for hele Aaret. Men naar der i de Resolutioner, der fra de store Møder er sendt ud, er udtalt, at inden Aarets Udgang vilde 50 — ja, i en af disse Resolutioner hed det 60 — Procent af sønderjydske Landbrugere faa deres Ejendomme til Tvangsauktion, saa er det naturligvis helt hen i Vejret.

Der vil, som sagt, naar Aaret er til Ende, have været saadant noget som 2 pCt. til Tvangsauktion. Men det er ikke ensbetydende med, at disse Folk er sat fra deres Ejendom. Paa en Masse af dem, f. Eks. de Ejendomme, Laanekassen har, sidder de som Bestyrere, faar deres Løn og passer disse Ejendomme; og i hvert Fald er der for alles Vedkommende gaaet frem paa den hensynsfulde Maade, at de har faaet Lov at sidde i Maanedsviis paa Ejendommene for at se, om de kunde skaffe Midler til at overtage Ejendommene igen.

Men hvad kan der saa ventes? Hvorledes staar det nu til f. Eks. i vore Laaneinstitutioner dernede? Det har jeg undersøgt i de allersidste Dage. I Kreditforeningen havde man fra December Termin 1930 endnu i Gaar 183 Restanter, eller 4 pCt.; fra Juni Termin 1931 var der 30,9 pCt. i Restance. Hypoteklaanefonden har en Restance paa 3 500 Kr. fra December Termin 1930. I Juni Termin 1931 skulde der indgaa 548 441 Kr. 94 Ø., og der er til i Gaar

indgaaet 404 727 Kr. 86 Ø.; der var altsaa i Restance 143 714 Kr. 08 Ø.

Men nu skal jo først de Kriseforanstaltninger, som den danske Rigsdag har vedtaget, til at virke i Sønderjylland. Der foreligger, som der allerede er gjort opmærksom paa, foruden Krisehjælp til Landbruget og arbejdsløse samt Akkordlaan, der omfatter hele Landet, tillige Hjælp gennem Hypoteklaanefonden, og der er gennem det sønderjydske Jordlovsudvalg Muligheder for Lettelse af den økonomiske Krise gennem Køb af Jordparceller, hvortil endelig kommer, at den sønderjydske Laanekasse er traadt i Virksomhed. Og jeg vil hævde, at skal der gøres mere for Sønderjylland, maa det gøres i Forbindelse med, at der gøres noget for den øvrige Del af Landet; for stadig at gennemføre Særforanstaltninger for Sønderjylland fører kun til Separation, og det er jeg i hvert Fald en Modstander af.

Der er imidlertid andre Forhold, jeg gerne vil pege paa, da vi nu har de sønderjydske Forhold til Behandling. Man siger jo, at en Ulykke sjældent kommer alene, og der er da ogsaa en hel Del andre kriseramte i Sønderjylland end Landmændene. Der er f. Eks. Købmændene, de er ogsaa i allerhøjeste Grad kriseramte. Der er nemlig det mærkelige Forhold i Sønderjylland, at Folk, navnlig Landmænd, har en Købmandsgæld saa stor, som man vist ikke har den andre Steder i Landet. Nu begynder de store Kornfirmaer at gaa fallit. I de sidste Dage er to store Købmænd paa Als gaaet ned, den ene af dem er sat fast for Svig eller Bedrageri, og den anden er i hvert Fald ved at bryde sammen. Begge har de, saa vidt jeg har forstaaet, udestaaende Fordringer hos Landmændene paa saadant noget som 800 000 Kr. Hvis disse Fordringer nu skal indkasseres paa een Gang — og jeg har Indtryk af, at Bankerne gaar alt for stærkt frem, dog ikke Handelsbanken, den er, saa vidt jeg kan skønne, overordentlig hensynsfuld, men Landmandsbanken gaar efter forskellige Udtalelser, jeg har hørt, meget haardhændet frem —, vil det betyde Ruin for mange alsiske Landbohjem. Jeg beder derfor den højtærede Handelsminister rette en Henstilling til Bankerne, da de jo ikke er uden Skyld i, at det er gaaet saadan. Hvorfor er de blevet ved at diskontere Vekslerne? — det er nemlig Vekselgæld det meste af det.

Men *naar* de har gjort det, kan de ikke nu, da vi har faaet Krisetid og Betalingsmulighederne i allerhøjeste Grad er forringet, pludselig klemme til for at faa deres Penge, saa maa de se at finde en Ordning, f. Eks.